

שלוכות, פליני באדרת גדולה ודרמאטית, אינגמר עם הברט הקטן שלו ובמעיל-חורף ישן.

„ניכסון מעורר-רחמים“

ב ארוחת-הערב, אצל פליני, אינגמר יושב ליד ג'וליאטה, אשתו, והיא התייגרה על ביישנותה החלה לשיר. בקול גבוה ונקי, כשל ילדה, ואז ניצב פליני בדלת והכריז: 'איני יכול לעזוב את החדר לשניה מבלי שאשתי תשתטה!'

כשנפרדו, היה זה צריך להיות זמני בלבד, אבל שניהם ידעו שזה הסוף, פגישותיה הראשונות של ליב עם הוליי ווד היו מוזרות. מפיך אחד, שאינה נוקבת בשמו (הכוונה כנראה לרוס האנטר) הציע מיד שתשנה את הלבוש, תקצר את השערות, תוסיף לאיפור, תלבש זוהר ואז תהיה יורשת של אינגריד ברגמן. היא סירבה. מדי ערב דילגה בחברה הוורת. היא היתה בת-לווייתו של הנרי קסינג'ר מיספר פע-

„אני חיפשתי ביטחון, מישהו שיגן עלי. הרגשתי צורך עצום להשתתף. הוא רצה אם, זרועות שייפתחו לקראתו, בחמימות וללא סיבוכים. אולי היה מקור אהבתנו בבדידות שבה התנסינו קודם-לכן. חלומי היה אשה העשויה מיקשה אחת. ואילו אני התפרקתי לאלפי חתיכות קטנות בכל פעם שלא שם לב אלי. כשנפרדנו, ראינו בבירור את השגיאות שעשינו.“

ההתחלה, ככל ההתחלות, היתה מאושרת. שמש, רוח ים, עבודה בצילו של גאון. „הרגשתי כאילו אני חיה בתוך חומות רכות של זוהר שמש ואושר.“ היא ששהעריצה מרחוק הפך לה חבר לחיים. אולם בהדרגה החלו להכיר זה את זה טוב יותר. „איש לא יכול לכעוס כמו אינגמר. חוץ ממני, אולי. פעם נבהלתי כל כך מפני זעמו, שנעלתי עצמי באמרי בטיה. הוא ניצב בחוף, הולם ובוטט בדלת כדי שאפתח. לפתע, לחרדתי, ראיתי את כל רגלו עוברת מבעד לדלת כמו פנו של חומת, המשאירה מאחוריה חור גדול — ועוצמת הבעטה היתה חזקה כל כך שנעלה-הבית שלו התעופפה אל תוך האסלה.“

תחילת הקאריירה

את הפיכתה לשחקנית-הקולנוע הרצינית והמעולה ביותר בעולם הקולנוע הבינלאומי, יכולה ליב אולמן הנורבגית לייחס לבמאי-הקולנוע השוודי אינגמר ברגמן. כאן היא נראית עימו בעת הופעתה באחד מסרטיו הראשונים. עד כה שיחקה בעשרה מסרטי.

באוסלו. אותם נאומים חסרי-משמעות, וי מילים והבטחות שאינן אומרות מאומה. היא מסבירה מדוע בית הבובות הוא מחזה כה חשוב בעיניה, והתעוררותה של נורה מתרדמת החורף שלה, כאשר היא מבינה כי עליה לחדול להיות בובת-המיש-חקים של בעלה ולהפוך יצור אנושי בזכות עצמו, בעלת משמעות גדולה כל-יכך בעינייה. היא מסרבת להיות פעילה באינגונוי-נשים, אבל אין זה אומר שאינה מודה עימם. „אני מסרבת לקבל הזמנות למקור מות שבהם הנשים אינן אלא קישוט לצד הגברים, ושבהם אני נחשבת כאפס משום שאני אשה עצמאית. אבל אין זה מרגיז אותי עוד. אני פשוט יכולה להסתדר גם בלי הפגישות הללו עם הזולת.“

„מלכות אבודה“

של ילדותי“

היא מספרת על מיקצוזה, על הפגישה המחודשת עם ברגמן לאחר הפרידה האישית, על מערכת-היחסים החדשה ביניהם, ועל יחסיה עם המצלמה, אולי האינטימיים ביותר שקיימים היום בקולנוע. היא אומרת: „אני אוהבת קלוזר אפים. הם אתגר בעיני. ככל שהמצלמה מתקרבת, אני מוכנה יותר לחשוף את פני, להראות כל מה שמסתתר מתחת לעור, את העיניים, מה שקורה בתוך הראש פנימה. להראות כיצד נקממת בני המחי-שבות. כשאני עובדת עם אינגמר אני חשה כמו במסע שבו אני עורכת היכרות עם עצמי. אני מתחילה להגשים את כל החלומות שהיו לנערה שבתוכי, להסיר את הי-מסיכה ולהראות מה שמאחריה. המצלמה מתקרבת והיא קולטת את כל-כולי. אני קרובה אל הצופה יותר מאשר בכל מדיום אחר. אני חשופה בפניה יותר מאשר בפני המאהב הקרוב אלי ביותר. גם כשאני מנסה לשכנע את עצמי שאני מגלמת תפקיד, איני מצליחה להסתיר באמת את עצמי. משום כך הצופה רואה על המסך אדם, לא שחקן.“

היא מרבה לספר על בתה. היא מספרת עליה והיא מדברת אליה, והיא מסבירה לה אולי יותר מאשר לכל אדם אחר, ואת הפרק האחרון בספר היא מקדישה לה. היא מנסה להסביר לה כיצד גדלה מנערה שעשתה הכל כדי למצוא חן בעיני הזולת לאשה שאינה חוששת להשיג מה שהיא רוצה. אבל כשהיא עושה לעצמה חשבון-נפש וסוקרת כל מה שהשיגה אין היא יודעת, בעצם, אם כל הריצות החיים המטורפים בין מטוס למכונית, בין במת צילומים לבמת תיאטרון, היו באמת הדרך הנכונה.

וכך היא מסיימת את ספרה: „האם את מבינה, לין יקירתי — את, המשחקת עדיין עם ילדים וצוחקת עימם ונהנית מן הגוונים והצבעים של עולם השייך לך עדיין — האם את מבינה שאין לי בעצם שום סיבה טובה שלא לרוץ לקראתך ולחיות עמך את חייך? כי זו, אולי, אותה מלכות אבודה של ילדותי שאותה אני מחפשת תמיד.“

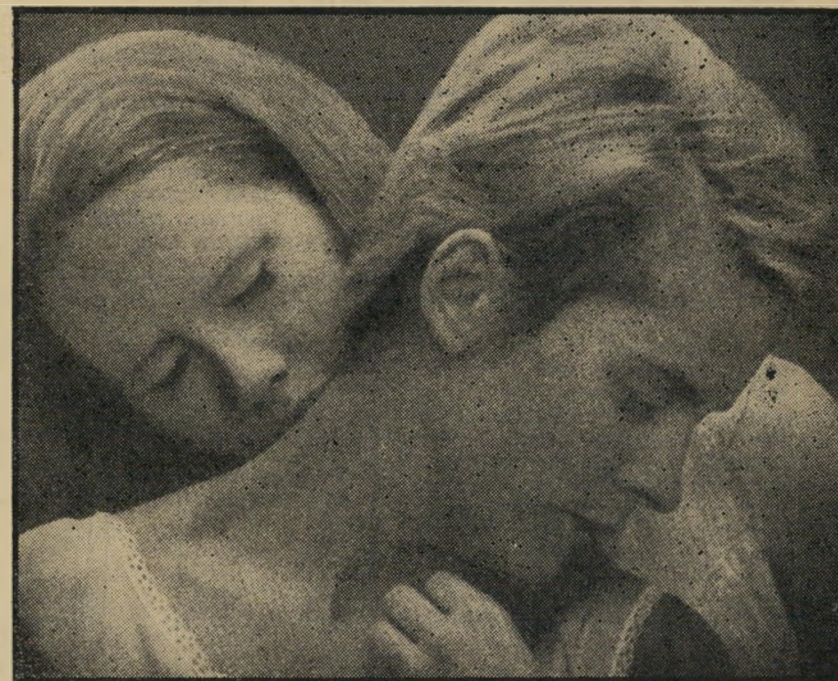
הרוסית, בעת ביקורו של ברו'נייב באר-צות-הברית. היא מספרת:

„אני יושבת בין השגריר הרוסי וקיי סינג'ר, מופתעת מכל הקורה סביבי, אני מנסה לפענח את הקלישאות המחליפים ביניהם המסובים לשולחן. אני נמצאת בי לבה של אחווה גברית, וחשה כמו בימי בית-הספר כשהבנים התיידדו ביניהם ואילו אני התקשיתי להאמין שאכן התכוונו ברצי-נות למה שאמרו במבטים החשובים ובניי-סוחים הכבודים שלהם.“

גרומיקו חיורו, יושב בפניה, גבו כסוף, פיו מכווץ ועצוב. הוא מזכיר לי דוד מלנכולי שראיתי בחתונתי. אבל יש גם הזמור בעיניו. בכל פעם שמזכירים את שמו, הוא מסמיק.

„ברו'נייב עושה רושם יהיר, אבל אני מתבבת אותו מייד, כשהוא נוטל את ידי בין שתי כפות ידיו ואומר לי שאהב את המהגרים. אני מודה לאלוהים שאין לי השפעה פוליטית, כי אני מתפתה מהר מדי לחנופה. ניכסון יושב, ובישיבה הוא נראה זעיר במידותיו. זהו כמעט יותר קטן מראשו. האיפור החל נופל על פניו ואני מרוצה, למענו, שהצלמים עזבו כבר את המקום. אני חשה רחמים על פנים אלה, כשהאיפור השחור מתחיל להימרח סביב העיניים. הוא היה יכול לגלם דמות טראי גיית יוצאת מן הכלל בסרט של ברגמן, אילו רק היה שחקן טוב יותר.“

„חשד נורא מתגנב לליבי, שהרצינות שבה מדווחים העיתונאים על פגישותיהם של אנשים אלה היא חלק של מישחק או עיוות מכוון של העובדות. לי זה נראה בדיוק כמו מסיבה לאחר בכורה בתיאטרון

ליב אולמן (משמאל) עם ביבי אנדרסן בסצנה מתוך סרט של אינגמר ברגמן פרסונה, שעלילתו עסקה באהבת נשים. את ברגמן הכירה במקרה, בעת שטיילה ברחוב עם ידידתה ביבי אנדרסון והן פגשו בו.

אהבת נשים

מיס, והיא מספרת בהומור רב על שבעת מדורי הביקורת הבטחוניות לפני הציאה, על קומתו הנמוכה כל-יכך עד שהצטערה כי נעלה נעליים על עקבים ועל העיתונאי הנורווגי שרצה בכל מחיר לקבל מידע אינטימי על בילוי הערב, כי בא במיוחד להלוויד רק לשם כך.

אחת ההזדמנויות הרישמיות שבהן הת-לוותה לקסינג'ר, היתה סעודה בשגרירות

„כל עוד חיינו על האי, צריך היה להביא בחשבון את כל הבעיות המעשיות שהיו כרוכות בעזיבה אחרי מריבה. זה היה מסובך מאד למי שרצה לעזוב, וזו הייתי תמיד אני.“

„ראשית, צריך היה להיכנס למכונית ולנסוע דרך שלושה או ארבעה שערים, ואת כל אחד מהם צריך היה לפתוח ולסגור: כלומר — לעצור בכל פעם את המכונית לפני השער, לפתוח אותה, לעבור, לעצור שוב ולסגור אותה מאחוריך, והזור חלילה בשער הבא. ואז מגיעים למעבורת. זו חצתה את פיסת הים מן האי אל היבשת פעם בשעה, אבל המריבות שלנו לא תאמו אף פעם את לוח-הזמנים שלה. וכשהיא כבר הגיעה, והגעתי לצד השני, צריך היה לנסוע עוד שעה אחת נוספת עד לשדה-התעופה. כשהגעתי לשם, כבר חלף הרגז לגמרי, וחזרתי לאי. לפעמים לאי היה ממתין לי ליד אחד השערים.“

„פעם, כשרתחנו זה על זה עד כדי כך שהחלטנו כי לא נוכל לסכן את הכעס בכל השלבים השונים הכרוכים ביציאה מן האי, הוא הזמין מטוס שכור קטן שינחת במל-המעבורת ויקח אותי משם. כדי שלא אבוא במבוכה אם אשב ליד הטייס והוא יבחין בדמעות שבעיני, הסביר אינגמר בטלפון שעלי לעזוב את האי בדחיפות ולנסוע אל סבתי, שחלתה לפתע. התחלתי לארוז והוא ישב על כיסא והתכוונו בי באותו חיוך קטן שלו בזווית הפה. השלמנו שם, ליד המוזרות, כשנוכרנו במטוס, הוא צילצל וביטל את ההזמנה בהסבירו שסבתי שבה לפתע לאיתנה.“

הסדקים ניבעו בהדרגה, בזה אחר זה, ועימם, תחושתה של ליב כי אינה יכולה להיות רק פונקציה של יצור אנושי אחר. כשאנגמר ופליני נפגשו לראשונה, היא נזכרת, „הם הפכו בן-רגע לאחים. התחבקו וצחקו יחדיו כאילו הכירו כל חייהם. הם צעדו לאורך הרחובות האפלים בורועות

ליב אולמן זוכה בנשיקה מפי אמה. התהילה ותיי-הזוהר לא סיפקו את הצורך החיוני שהיא חשה לחוס ולאהבה. בגיל שש נפגע אביה, שהיה מהנדס-טייס, בתאונת מטוס ונפטר זמן קצר לאחר מכן.

עם האם